

Nerealizovaná kaple v Horním Fořtě

V roce 2008 se v rámci Mezinárodního hudebního festivalu Karla Ditterse z Dittersdorfu v Javorníku uskutečnila výstava s názvem *Herbert Utner známý i neznámý*, která mapovala život a dílo jedné rodiny stavitelů, jež se významně podílela na vzhledu města Javorníka i jeho okolí. Historie této firmy začala v 19. století, kdy se na scéně objevilo jméno Utner poprvé. Byl jím tesařský mistr **Alois Utner** (* 17.8.1823, † 1891), s jehož značkou se můžeme setkat např. na schodech kůru kostela Nejsvětější Trojice v Javorníku nebo v hodinové věži zámku Jánský Vrch.

Následuje jeho syn **Alois Utner** (*23.6.1857, † 8.3.1908), narozený v Javorníku v domě č. 128. V roce 1887 postavil v Javorníku řadu staveb, z nichž nejznámější jsou např. nemocnice, vila Schumacher (dnešní pošta v Javorníku), tělocvična školy. Vystavěl i několik obchodů a provedl přestavbu klášterní školy. Architektonicky hodnotnými stavbami z jeho dílny jsou např. tančírna v Račím Údolí, sirkárna v Bernarticích nebo továrna Dobischek na výrobu kartonových výrobků v Nádražní ulici v Javorníku. S jeho značkou se můžeme setkat na vlastním rodinném domě v Javorníku, kde dnes sídlí mateřská školka.

Posledním z této generace stavitelů byl **ing. Herbert Utner** (*15.11.1887, † 19.6.1968).

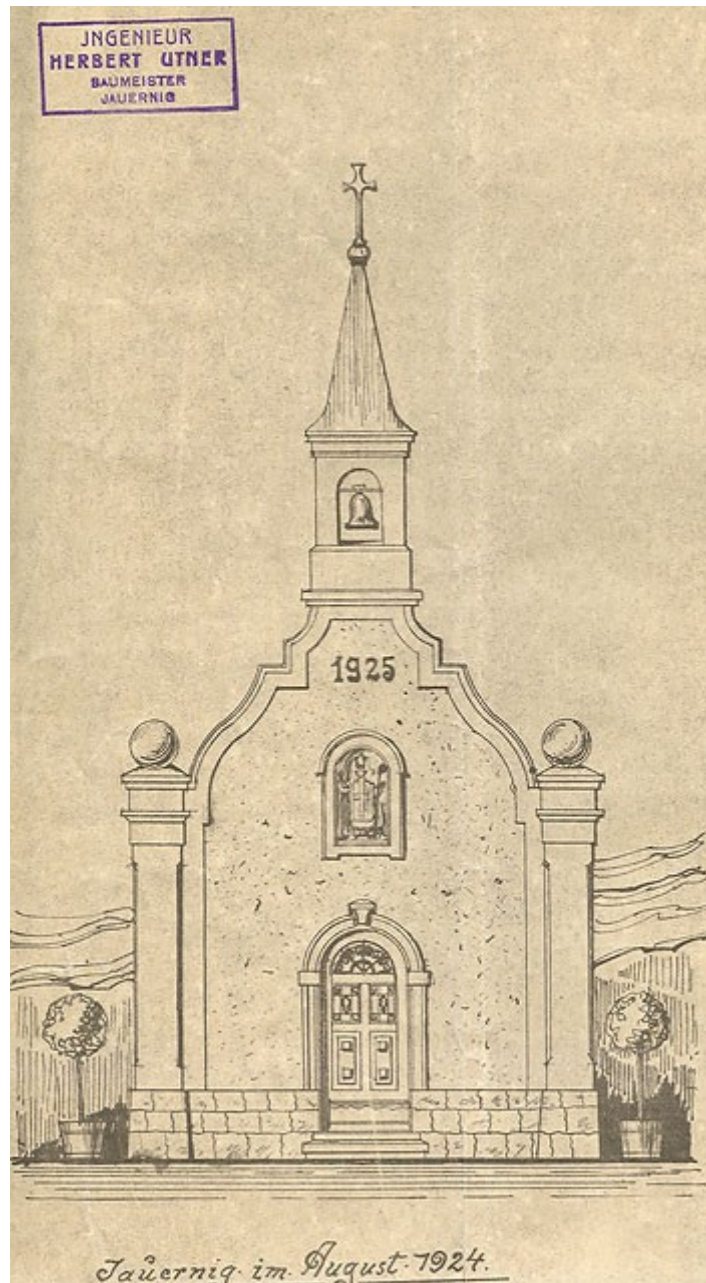
Narodil se v Javorníku v domě č.p. 127. Vyrůstal v tzv. Utnerově vile, postavené jeho otcem. V letech 1903-1907 navštěvoval státní řemeslnickou školu v Liberci, odd. stavitelství. O prázdninách absolvoval předepsanou praxi na stavbách svého otce. Po jeho nenadálé smrti vedl sám několik staveb zemědělských usedlostí, vily Hohlbaum nebo vyhlídkové věže na Borůvkové hoře. Po studiu odešel do Vídně, kde složil praktické zkoušky u firmy Hopf. V roce 1912 se připravoval na stavitelské zkoušky, které složil s vyznamenáním. Na řadu pak přišlo několik zakázek, zejména kino v Javorníku a dostavba tančírny v Račím Údolí po jeho otci.

Do zdárně započatého díla zasáhla 1. světová válka. Dne 1.8. 1914 byl povolán do armády. Koncem října 1918 se znovu ujal rodinného podniku. Město Javorník získalo v té době díky firmě Utner jak novými stavbami, tak nesčetnými přestavbami fasád budov zcela novou harmonickou tvář. Připomeňme přestavbu radnice a další projekty jako městskou spořitelnu, hotel Kupka s městskou kavárnou, hotel Krone a další. Postavil také několik staveb směrem k Hornímu Fořtu, dále chatu na Borůvkové hoře, přestavoval zámeček v Bílé Vodě anebo koupaliště v Javorníku. Za zmínku stojí i renovace kostelů v Javorníku, Bernarticích, Uhelné, Zálesí atd. To vše bohužel skončilo vypuknutím druhé světové války a ztrátou milovaného rodného Javorníku po skončení války v květnu 1945. Bohužel jeho značka, která se nalézala na jednom domě v Javorníku, byla při opravě fasády nesmyslně zničena.

V podzimních měsících roku 2009 byl nalezen na půdě jednoho domu v Javorníku dokument, který obsahuje návrh nám zcela neznámé stavby. Jedná se o kapličku v Horním Fořtě.

Dokument obsahuje dva listy. Dopis Herberta Utnera, adresovaný tehdejšímu faráři v Javorníku Erbenovi ve věci plánované stavby kaple ze dne 25.8.1924, obsahuje přesný seznam prací, tzn. provedení stavby, rozpis veškeré práce včetně odborných, dovoz materiálu, avšak bez výstavby oltáře a další vyzdoby kaple. Celková suma nákladů byla tehdy vypočtena na 36 960 Kč. Druhým dokumentem je stavební plán kaple. Bohužel k realizaci této stavby nikdy nedošlo. O to cennější jsou tedy pro budoucnost zachovalé dokumenty, které jsou uloženy ve VMJ, pracoviště Javorník.

Milan Rychlý

obr.1

ALOIS UTNER

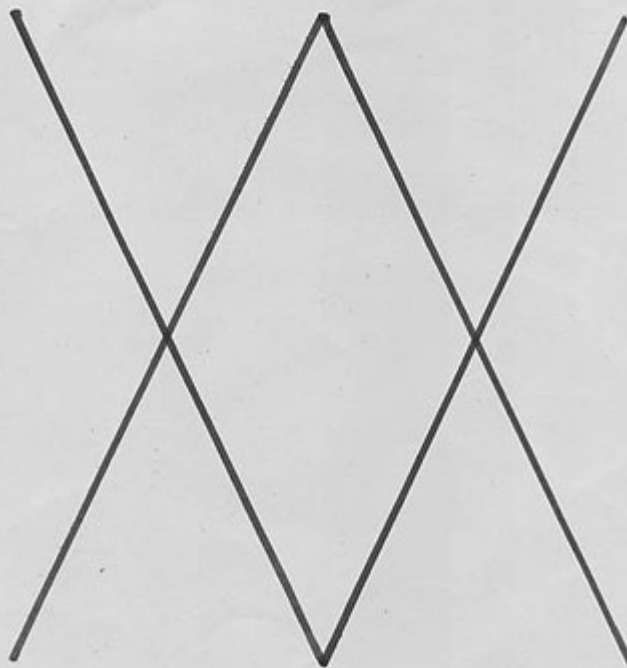
(* 17.08.1823 - + 1891)

Byl vyučen tesařským mistrem.

Postavil si s velkým odřikáním v letech 1884 - 1885 dům č.p. 156, ve kterém byla několik desetiletí umístěna pošta. V roce 1886 postavil nově věž kostela, tak, jak ji vidíme dodnes.

Zemřel ve věku 68 let a je pochován v rodinné hrobce Utnerů.

S jeho značkou se můžeme setkat na schodech kůru kostela Nejsvětější Trojice v Javorníku nebo v hodinové věži zámku Jánský Vrch.

Tesařská značka Aloise Utnera

obr.2

obr.3

obr.4